
This is a reproduction of a library book that was digitized by Google as part of an ongoing effort to preserve the information in books and make it universally accessible.

Google™ books

<https://books.google.com>

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

- + *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.
- + *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
- + *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
- + *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via <http://books.google.com>

233 A 197 (10)

HET
VADERLAND.

II.

November 1830.

In 's *Gravenhage*, bij
S. DE VISSER.
MDCCCXXX.

*Boni civis est praesentem reipublicae
statum tueri.*

Een der voorname middelen, waarvan men zich thans bedient, om op de menigte te werken, is het vooruitstellen van groote beginselen, en een der eigenaardige kenteekenen dezer tijden is de onbepaalde invloed, welke magtspreuken op de openbare meening uitoefenen. Een enkel gezegde, krachtig uitgedrukt, meermalen herhaald, dikwijls niet regt begrepen en niet altijd voor bewijs vatbaar, maakt veelal eenen dieperen indruk dan de bondigste redeneringen, welke de moeite van nadenken en overweging vorderen.

Dat het geluk des volks de hoogste wet moet uitmaken, is een oud en bekend gezegde, hetgeen, op zich zelve genomen en wel begrepen, als een der voortreffelijkste beginselen der staatkunde verdient aangemerkt te worden; welk is echter niet het misbruik, hetgeen te allen tijde van deze spreuk is en nog wordt gemaakt, en hoe weinig komt het ware volksgeluk in de berekening van hen, die onder deze vlag de bestaande orde van zaken trachten te veranderen.

Inderdaad , het is iets onverklaarbaars , dat het volk , bij hetwelk men toch in het algemeen eene groote maat van gezond verstand mag vooronderstellen , zich , niettegenstaande de ondervinding van vroegere en latere tijden , door deze magtspreuk telkens op nieuw laat wegslepen , en daardoor , in plaats van vermeerdering van geluk te verkrijgen , de bewerker van zijn eigen ongeluk wordt.

Is dit nu het geval met een zoo eenvoudig beginsel , wat moet het dan niet zijn met die afgepookte stellingen , welke den diepdenkenden wijsgeer , den geoefenden staatsman stof tot nadenken en overweging kunnen opleveren , doch voor het algemeen minder bevattelijk , niets dan eene , in derzelver gevolgen hoogst schadelijke , verwarring van denkbeelden naar zich kunnen stепен.

Een bewijs levert hiervan op de , zoo dikwijls en nu nog onlangs ingeroepen , verantwoordelijkheid der ministers , of zoo als men het ook wel gelieft te noemen , het verantwoordelijk ministerie : welke onderscheidene uitdrukkingen alleen genoegzaam bewijzen , hoe weinig duidelijk het denkbeeld is , hetgeen men door deze benaming wil te kennen geven , en hoe onbepaald de ware beteekenis van dit tooverwoord , zoowel als de uitwerkselen van de zaak zelve zijn.

Dat een minister , zoo welk als ieder ambtenaar , verantwoordelijk is voor zijne daden , dat is , dat er eene zedelijke verantwoordelijkheid op hem rust , zal hij , die gewoon is over het staatsbestuur

na te denken, niet ligt in twijfel trekken: dat, wanneer hij in de waarneming van zijnen post misdaden pleegt, de straffen, bij de wetten daarop gesteld, op hem toepasselijk zijn, is nimmer ontkend geworden. Zoodanige verantwoordelijkheid bestaat in alle landen, waar regt en gerechtigheid wordt uitgeoefend, zonder dezelve is geen welingerigt bestuur denkbaar. Dus deze wordt niet bedoeld, wanneer men de ministeriele verantwoordelijkheid inroept. Maar wat is dan het denkbeeld, hetgeen men aan de gevraagde zaak hecht? Wil men, zoo als waarschijnlijk wel het geval is, daarmede het beginsel uitdrukken, dat de monarch, of, om in den nieuweren stijl te spreken, het opperhoofd van den Staat onschendbaar is, en dat het de ministers zijn, die voor al de daden der regering moeten verantwoord en, dan wordt op deze wijze het koninklijk gezag grootendeels weggeredeneerd en op zijne ministers overgebracht; terwijl het zoo onlangs in Frankrijk gegeven voorbeeld genoegzaam bewijst, van hoe weinig beteekenis deze zoo hoog gebemelde staatsmaxime is. Aldaar toch was dezelve als een grondslag van het charter aangenomen, en echter verklaart men den onschendbaren Koning vervallen van de regering; wegens daden, waarvoor, volgens de beginselen, zijne ministers alleen aansprakelijk zouden moeten zijn.

Hoe verdwijnt bij het minste nadenken niet al het schoonschijnende van dit zoogenaamd consti-

tutioneel beginsel, hoe lost hetzelfde zich niet op in de grootste tegenstrijdigheid, en hoe gemakkelijk zoude niet het beloog zijn, dat de ministeriele verantwoordelijkheid de eerste stap is tot het ministerieel despotismus.

Bij het ontwerpen van de grondwet der vereenigde Nederlanden is de ministeriele verantwoordelijkheid niet eens in aanmerking gekomen, bij de herziening der grondwet voor het koninkrijk der Nederlanden is dezelve niet aangenomen, en zij is, schoon niet regtstreeks uitgesloten, adker niet in den geest der overige bepalingen, waaraan dan ten minste de magt van ontbinding der Staten Generaal niet zoude hebben behooren te ontbreken. In het Belgisch congres zijn de ministeriele verantwoordelijkheid en de onschendbaarheid van het opperhoofd van den Staat reeds, als vervallen theorien beschouwd geworden.

Het denkbeeld intusschen, dat de hooge regering in handen is van lieden, die geene verantding hunner daden schuldig zijn, vindt, hoe ongegrond ook, ingang bij het algemeen, hetwelk zich van de zaak geen juist begrip maakt, en een beginsel, hetgeen tot die hooge theorien behoort, van welker beslissing het maatschappelijk geluk, de welvaart des volks toch wel niet zal afhangen, doet mistrouwen ontstaan, waaruit zoo ligt ontevredenheid en zucht naar veranderingen voortvloeijen.

Van gevaarlijker aard is eene andere magtspreuk,

dezer dagen ook onvoorzigtig genoeg voorgesteld, niet als een voorwerp van overweging bij de nationale vertegenwoordiging, maar als eene stellige waarheid; de grondwet van het koninkrijk der Nederlanden, zegt men, is niet verbindende voor de getrouw gebleven provincien, of wel, de vertegenwoordigers van dat gedeelte des koninkriks hebben de bevoegdheid niet, zich, als de wetgeving uitmakende, daar te stellen: dus, en deze gevolgtrekking zoude juist zijn, alles, wat zij gedaan hebben of nog doen, is onwettig en de, met gemeen overleg van hen, gemaakte wetten hebben geene verbindende kracht.

De strekking, zoo al niet de bedoeling, van zoodanige stelling kan, vooral in den tegenwoordigen gevaarvollen toestand van den Staat, wel geene andere zijn, dan om alles op losse schroeven te stellen, onzekerheid te veroorzaken en de kracht der wetten te ontzenuwen: doch gelukkig wijze is de wederlegging niet moeijelijk, en bij het minste nadenken zal een ieder zich overtuigd houden, dat de bestaande grondwet van het koninkrijk der Nederlanden door de geweldige afscheuring van eenige, ja, als men wil, van het grootste gedeelte der provincien, hare verbindende kracht voor de overige, welke het koninkrijk der Nederlanden zijn blijven uitmaken, niet verloren heeft. Dit koninkrijk immers zoude niet voor ontbonden gehouden, of de grondwet als vervallen beschouwd zijn, wanneer ten gevolge van eenen

oorlog eenige provincien door den vijand bezet waren, en geene afgevaardigden tot de Staten Generaal konden zenden; evenmin als hetzelfde zoude hebben opgehouden als een Rijk te bestaan; wanneer de eene of andere provincie of een gedeelte van dezelve; bij overeenkomst aan eene andere Mogendheid ware afgestaan geworden. Dit te willen staande houden zoude even zoo veel zijn, als te willen beweren, dat de republiek der vereenigde Nederlanden had opgehouden te bestaan, of dat de Unie van Utrecht was verbroken geweest, toen in de zeventiende eeuw drie provincien door de fransche legers waren bezet geworden.

Niettegenstaande de tijdelijke afscheuring der zuidelijke provincien blijft het koninkrijk der Nederlanden als een zedelijk ligchaam bestaan; blijft de Koning der Nederlanden zijnen rang onder de Mogendheden van Europa behouden. Tot heden toe ten minste heeft het Europesche staatsrecht de vernietiging van eenen gevestigden en erkenden Staat niet van eenige multelingen doen afhangen.

Doch dan ontstaat er eene tweede vraag: de grondwet voor het koninkrijk der Nederlanden vordert niet, zoo als zulks in zeker vlagschrift min nauwkeurig is voorgesteld, dat zes en vijftig, maar dat de helft der leden van de tweede kamer der Staten Generaal moeten aanwezig zijn, om te kunnen beraadslagen; artikel 101: zegt *geene der beide kamers vermogen eenige zaak te beslissen*

zoo niet meer dan de helft van hare leden tegenwoordig zijn. Wat moet dus door deze helft worden verstaan?

De beantwoording dezer vraag kan echter niet moeilijk zijn, daar altijd en, zoo het schijnt, te regt, begrepen is, dat de grondwet bepaald heeft, dat het de helft van de wezenlijk zitting hebbende leden is, welke tot het nemen van een besluit vereischt wordt, terwijl ook het tegenovergesteld gevoelen tot de ongerijmdste gevolgtrekkingen zoude leiden. Bij het jaarlijksch onderzoek der geloofsbriefven van de nieuw benoemde leden, is deze bepaling altijd in dien zin aangenomen geworden; en nimmer heeft de tweede kamer, wanneer het getal harer leden, door sterfgevallen of ontslag, beneden de honderd en tien gebragt was, dat van zes en vijftig als een grondwettig vereischte aangemerkt; en kunnen dan de zich afgezonderd hebbende provincien wel anders dan als afgestorven ledematen van het staatsligchaam worden beschouwd, hebben niet derzelve vertegenwoordigers met de daad hun ontslag genomen, en moet dus op dit geval niet van toepassing worden gemaakt, hetgeen altijd in andere soortgelijken, als grondwettig is aangenomen; is nu deze redenering waar, met betrekking tot de tweede kamer, dan is dezelve het niet minder met opzigt tot de eerste. De leden der Staten Generaal, welke tot de getrouw gebleven provincien behooren, maken de nationale vertegenwoordiging van het koninkrijk.

der Nederlanden , zoo als het thans bestaat , uit , en de wetgeving , door derzelve medewerking tot stand gebragt , is verbindende voor al die gedeelten van het Rijk , welke de grondwet blijven eerbiedigen.

Eene gezonde redeneerkunde schijnt geene andere gevolgtrekkingen te kunnen aannemen , doch voor een oogenblik voorondersteld , dat zoodanig beginsel aan twijfel zoude kunnen onderhevig zijn , toegegeven zelfs , dat hetzelfde , zoo als het hier is voorgesteld , een punt van staatkundig onderzoek zoude moeten uitmaken , dan nog is het meer dan onvoorzigtig , in een oogenblik , waar in de vereeniging van allen tot één doel , in het belang van het vaderland , gebiedend gevorderd wordt , door zoodanige theoretische bespiegelingen aanleiding te geven , om de verbindende kracht der wetten in twijfel te doen trekken , aan kwalijkgezinden het voorwendsel , hoe nietig dan ook , te verschaffen om het betalen der belastingen te weigeren , en aan het publijk crediet , hetgeen reeds zoo veel geleden heeft , den doodsteek te geven.

Het discrediet , zegt men , *is hoogst gevaarlijk voor den Staat en kan dodelijk voor denzelfden worden* , wie is er , die dit niet volmondig moet toestemmen. Het is echter niet , gelijk men daarbij voegt , *de ongevestigde staat , waarin wij verkeeren* , welke dit discrediet doet ontstaan , want , wat men dan ook moge zeggen , wij hebben eenen gevestigden staat , zoo lang wij dien niet zelve ver-

kiezen omver te werpen ; maar dit discredit , zoo hetzelfde bestaat , is aan andere oorzaken toe te schrijven , en voornamelijk aan de pogingen van hen , die der natie wantrouwen op de hooge regering trachten in te boezemen.

De Staten Generaal hebben , overeenkomstig , de voorschriften der grondwet , de wet op de gedwongen geldleening onderzocht , en die , zoo als dezelve , ten gevolge van de door hen gemaakte bedenkingen , was gewijzigd , aangenomen. Het gezond verstand van het Nederlandsche volk zal hetzelfde behoeden , om de verbindende kracht eener wet in twijfel te trekken , welke , hoe zwaar die aan velen ook zal vallen , echter in den hoogen nood , waarin het vaderland zich bevindt , en bij de onmogelijkheid eener vrijwillige geldleening , de nationale goedkeuring zeker zal wegdragen.
